2020. június 18., csütörtök

P9_TA(2020)0137

Az Európai Közösség és Bissau-Guinea közötti halászati partnerségi megállapodás végrehajtásáról szóló jegyzőkönyv (2019–2024) (állásfoglalás)

Az Európai Parlament 2020. június 18-i nem jogalkotási állásfoglalása az Európai Közösség és a Bissau-guineai Köztársaság közötti halászati partnerségi megállapodás végrehajtásáról szóló jegyzőkönyv (2019–2024) megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló tervezetről (08928/2019 – C9-0011/2019 – 2019/0090M(NLE))

(2021/C 362/22)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a tanácsi határozat tervezetére (08928/2019),

— tekintettel az Európai Közösség és a Bissau-guineai Köztársaság között létrejött halászati partnerségi megállapodás végrehajtására vonatkozó jegyzőkönyvre (08894/2019) (a továbbiakban: a jegyzőkönyv),

— tekintettel a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkével, 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának v. alpontjával és 218. cikkének (7) bekezdésével összhangban előterjesztett, egyetértésre irányuló kérelemre (C9-0011/2019),

— tekintettel a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (közös halászati politika) ([1]) 31. cikkének (4) bekezdésére,

— tekintettel a közös halászati politika külső dimenziójának – többek között a halászati megállapodások – alkalmazására vonatkozó közös szabályokról szóló, 2016. április 12-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a határozat tervezetéről szóló, 2020. június 18-i jogalkotási állásfoglalására ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 105. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Fejlesztési Bizottság véleményére,

— tekintettel a Halászati Bizottság jelentésére (A9-0013/2020),

A. mivel az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás átfogó célja az EU és Bissau-Guinea közötti halászati együttműködés mindkét fél érdekét szolgáló megerősítése, a bissau-guineai halászati ágazat és kék gazdaság fejlesztésén túl egy fenntartható halászati politika előmozdítása és a bissau-guineai halászati övezetben a halászati erőforrások észszerű és fenntartható kiaknázása révén;

B. mivel a halászati lehetőségek előző fenntartható halászati partnerségi megállapodás keretében történő kiaknázása összességében kielégítőnek tekinthető;

([1]) HL L 354., 2013.12.28., 22. o.
([2]) HL C 58., 2018.2.15., 93. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0136.

2020. június 18., csütörtök

C. mivel az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás rendkívül fontos az EU és a harmadik országok között fennálló különböző fenntartható halászati partnerségi megállapodások összefüggésében, a harmadik legfontosabb a bevont pénzügyi erőforrások tekintetében, ezenfelül pedig egyike annak a csupán három megállapodásnak, amely lehetővé teszi a vegyes halászatot;

D. mivel Bissau-Guinea halászati ágazata igen kis mértékben járul hozzá az ország vagyonához (2015-ben a GDP 3,5 %-át tette ki), noha a fenntartható halászati partnerségi megállapodás keretében átutalt pénzeszközök – az erőforrásokhoz való hozzáférésért nyújtott pénzügyi ellentételezés alapján – jelentős mértékben hozzájárulnak majd a nemzeti államháztartáshoz;

E. mivel az előző jegyzőkönyvvel összevetve az Unió pénzügyi hozzájárulása a halászati erőforrásokhoz való hozzáférésért fizetendő éves összeg tekintetében évi 9 millió EUR-ról 11,6 millióra EUR-ra nőtt, Bissau-Guinea ágazati halászati politikájának támogatása tekintetében pedig évi 3 millió EUR-ról 4 millió EUR-ra emelkedett;

F. mivel a jegyzőkönyv hatálya alá tartozó időszakban a halászati lehetőségeket két különböző módon határozzák meg: az első két évben halászati erőkifejtés (bruttó regisztertonnában mérve (BRT)), az utolsó három évben pedig teljes kifogható mennyiség (tonnában mérve) alapján; mivel az átmenet során a jegyzőkönyv első két évében be kell vezetni egy, a fogásokat rögzítő elektronikus adatszolgáltató és feldolgozó rendszert;

G. mivel a jegyzőkönyv által lefedett első időszakban az uniós flották számára biztosított halászati lehetőségek a következők: 3 700 BRT a fagyasztóval felszerelt vonóhálós garnélahalász-hajók, 3 500 BRT a fagyasztóval felszerelt, úszós halakra és lábasfejűekre halászó vonóhálós hajók, valamint 15 000 BRT a kisméretű nyílt vízi fajokra halászó vonóhálós hajók esetében, továbbá 28 fagyasztóval felszerelt kerítőhálós tonhalhalászhajó és horogsoros hajó, valamint 13 horgászbotos tonhalhalászhajó; mivel a második időszakban az uniós flották számára biztosított halászati lehetőségek a következők: 2 500 tonna a fagyasztóval felszerelt vonóhálós garnélahalász-hajók, 11 000 tonna a fagyasztóval felszerelt, úszós halakra halászó vonóhálós hajók, 1 500 tonna a fagyasztóval felszerelt, lábasfejűekre halászó vonóhálós hajók, valamint 18 000 tonna a kisméretű nyílt vízi fajokra halászó vonóhálós hajók esetében, továbbá 28 fagyasztóval felszerelt kerítőhálós tonhalhalászhajó és horogsoros hajó, valamint 13 horgászbotos tonhalhalászhajó;

H. mivel az Európai Gazdasági Közösség és Bissau-Guinea közötti első halászati megállapodás 1980-ból származik; mivel a megállapodás legutóbbi jegyzőkönyve 2017. november 23-án lejárt; mivel e megállapodások fejlesztési együttműködési alkotóeleme (ágazati támogatás) nem járt általánosan kielégítő eredménnyel; mivel mindezek ellenére történt előrelépés a halászat nyomon követése, ellenőrzése és felügyelete, illetve az egészségügyi ellenőrzőkapacitás és Bissau-Guinea regionális halászati szervekben való részvétele terén; mivel erősíteni kell az ágazati együttműködést annak érdekében, hogy jobban elő lehessen mozdítani a helyi halászati ágazat, valamint a kapcsolódó iparágak és tevékenységek fejlődését, biztosítandó, hogy az ország természeti erőforrásainak kiaknázása révén létrehozott hozzáadott érték nagyobb hányada maradjon Bissau-Guineában;

I. mivel a bissau-guineai halászati ágazat fejlődésének előmozdításához – annak ösztönzése érdekében, hogy a bissau-guineai vizeken kifogott halat ott rakodják ki – alapvető infrastruktúrára, például kikötőkre, kirakodóhelyekre, valamint tárolási és feldolgozási infrastruktúrára van szükség, amelyek továbbra is hiányoznak;

J. mivel 2021-ben veszi kezdetét a fenntartható fejlődést szolgáló óceántudományok ENSZ által meghirdetett évtizede (2021–2030); mivel a harmadik országokat ösztönözni kell arra, hogy játsszanak kulcsszerepet az ismeretszerzés terén;

K. mivel az EU által megkövetelt egészségügyi intézkedéseknek való megfelelés hiánya miatt a bissau-guineai halászati termékek EU-val folytatott kereskedelme már régóta akadályokba ütközik; mivel a vizsgálati laboratórium (CIPA) tanúsítási eljárásának késedelme a fő akadálya a halászati termékek Guineából az EU-ba történő kivitelének; mivel a bissau-guineai hatóságok és a Bizottság együttműködnek egymással a tanúsítási folyamat során a tilalom megszüntetése érdekében;

L. mivel gondoskodni kell arról, hogy a guineai halászati övezet halászati erőforrásainak kiaknázása révén létrejött hozzáadott érték nagyobb hányada maradjon az országban;

M. mivel a bissau-guineai halászati ágazatban a közvetlen foglalkoztatás korlátozott és csekély mértékű volt, még a hajók fedélzetén lévő helyi személyzet tagjainak figyelembevétele mellett is (jelenleg kevesebben dolgoznak ezeken a hajókon, mint az előző jegyzőkönyv megkötésekor), valamint a halászati ágazatból élő és az ágazatban dolgozó nők számát tekintve is;

N. mivel az előző jegyzőkönyvhöz képest jelentősen megnőtt az uniós flottába felveendő tengerészek száma; mivel az uniós hajók tulajdonosainak törekedniük kell további bissau-guineai tengerészek felvételére is; mivel Bissau-Guinea hatóságainak el kell készíteniük és naprakészen kell tartaniuk egy tájékoztató jellegű listát azon képzett tengerészekről, akik felvehetők uniós hajókra;

O. mivel a guineai felségvizeken folytatott jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelem terén előrelépések történtek annak köszönhetően, hogy megerősítették a guineai kizárólagos gazdasági övezet ellenőrzésére szolgáló erőforrásokat – nevezetesen a FISCAP (a halászati tevékenységek vizsgálata és ellenőrzése) erőforrásait, többek között egy megfigyelő testület és gyorsjáratú őrnaszádok révén; mivel még mindig vannak orvoslandó hiányosságok, többek között a műholdas hajómegfigyelési rendszer (VMS) tekintetében is;

P. mivel előrelépések történtek a guineai kizárólagos gazdasági övezet tengerfenéki állományainak feltérképezésében, különös tekintettel a bissau-guineai kizárólagos gazdasági övezet tengerfenéki állományainak értékelésére irányuló kampányról szóló 2019. januári jelentésre;

Q. mivel Bissau-Guinea egyike azon 13 országnak, amelyre kiterjed a 2017. április 28-i C(2017)2951. sz. európai bizottsági határozattal elfogadott, „A regionális halászati tevékenységek irányításának javítása Nyugat-Afrikában (PESCAO)” elnevezésű projekt, melynek célkitűzései közé tartozik a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat megelőzésének és kezelésének erősítése a nemzeti és regionális szintű nyomon követés, ellenőrzés és felügyelet javítása révén;

R. mivel a Parlament korábban megfogalmazott ajánlásai nem kielégítő mértékben épültek be a jelenlegi jegyzőkönyvbe;

S. mivel az Európai Parlamentet pontosan tájékoztatni kell valamennyi szakaszban a jegyzőkönyvhöz vagy annak megújításához kapcsolódó eljárásokról;

1. megjegyzi, hogy az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás fontos mind Bissau-Guinea, mind pedig a Bissau-Guinea halászati övezetében tevékenykedő uniós flották számára; hangsúlyozza, hogy az EU és Bissau-Guinea közötti halászati együttműködés terén hatékonyabb előrelépésekre is lehetőség van, és ismételten kéri a Bizottságot, hogy tegyen meg minden szükséges lépést ahhoz, hogy a megállapodás korábbi végrehajtási jegyzőkönyveiben szereplőkön túlmutató eredmény szülessen, annak érdekében, hogy a fenntartható halászati partnerségi megállapodás révén összességében kielégítő szintű fejlődést lehessen elérni a helyi halászati ágazatban, valamint biztosítandó, hogy a megállapodás összhangban álljon a 14. fenntartható fejlesztési célnál megjelölt célkitűzésekkel, miszerint a fenntartható fejlesztés céljából meg kell őrizni és fenntartható módon kell kiaknázni az óceánokat, a tengereket és a tengeri erőforrásokat;

2. úgy véli, hogy az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás célkitűzései eltérő mértékben teljesültek: míg a megállapodás jelentős halászati lehetőségeket kínált és kínál az uniós hajók számára Bissau-Guinea halászati övezetében, illetve ezeket jelentős mértékben kihasználják az európai hajótulajdonosok, a helyi halászati ágazat fejlesztésével kapcsolatos eredmények összességében nem kielégítőek;

3. hangsúlyozza, hogy ez a jegyzőkönyv 3. cikke tartalmaz egy megkülönböztetésmentességről szóló rendelkezést, amelynek értelmében Bissau-Guinea vállalja, hogy nem biztosít kedvezőbb technikai feltételeket a Bissau-Guinea halászati övezetében tevékenykedő egyéb olyan külföldi flották számára, amelyek ugyanolyan jellemzőkkel bírnak és ugyanazon fajokat halásszák; felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse figyelemmel a Bissau-Guinea halászati övezetére vonatkozóan harmadik országokkal kötött halászati megállapodásokat;

4. üdvözli, hogy az uniós hajók a jegyzőkönyv mellékletének 5. fejezetében foglaltak szerinti közvetlen kirakodás révén hozzájárulnak Bissau-Guinea élelmezésbiztonságához, a helyi közösségek javát szolgálva, és előmozdítva a belföldi halkereskedelmet és halfogyasztást;

5. úgy véli, hogy a halászati lehetőségek kezelési módjának átalakulása (a halászati erőkifejtésre összpontosító kezelésről a teljes kifogható mennyiségen alapuló kezelésére való áttérés) az egyik probléma a jelenlegi jegyzőkönyvben; felhívja a Bizottságot és Bissau-Guineát, hogy haladéktalanul mozdítsák elő a megfelelő és hatékony átállást, szavatolva a fogásokat rögzítő elektronikus rendszer (ERS) megfelelő megbízhatóságát és hatékonyságát, valamint a fogási adatok feldolgozását;

6. kitart amellett, hogy jelentős előrelépésekre van szükség a bissau-guineai halászati ágazat fejlődése tekintetében, többek között az iparágak és a kapcsolódó tevékenységek szintjén is, és felhívja a Bizottságot, hogy tegyen meg minden szükséges intézkedést – beleértve a megállapodás ágazati támogatási elemének esetleges felülvizsgálatát és megerősítését, valamint a pénzügyi hozzájárulás felhasználási arányának növelését célzó intézkedéseket – e célkitűzés megvalósítása érdekében;

7. úgy véli, hogy az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás célkitűzései nem fognak teljesülni, amennyiben nem járul hozzá egy hosszú távon fenntartható gazdálkodásra irányuló rendszer bevezetéséhez az ország halászati erőforrásainak kiaknázása tekintetében; kiemelten fontosnak tartja a jegyzőkönyv ágazati támogatással kapcsolatos rendelkezéseinek betartását annak érdekében, hogy a jegyzőkönyv hozzájáruljon a halászatra és a kék gazdaságra vonatkozó nemzeti stratégia teljes körű végrehajtásához; ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a megfelelő technikai és pénzügyi támogatás mobilizálása érdekében a következő területeken van szükség uniós támogatásra:

a) az intézményi kapacitás megerősítése, különös tekintettel a regionális és általános halászati irányítási stratégiákra, figyelembe véve a régión belüli országok különböző halászati megállapodásainak kumulatív hatásait;

b) a védett tengeri területek megerősítésének támogatása, lépéseket téve a halászati erőforrásokkal való integrált gazdálkodás felé;

c) a halászatot és a kapcsolódó tevékenységeket érintő infrastruktúra, például kikötők (ipari és kisüzemi), kirakodóhelyek, raktárak és halfeldolgozó létesítmények, piacok, forgalmazási és értékesítési struktúrák, minőségvizsgáló laboratóriumok kialakítása annak ösztönzése érdekében, hogy a bissau-guineai vizeken kifogott halat ott rakodják ki;

d) a halászati ágazatban tevékenykedő helyi szereplők kapacitásának megerősítése halászszervezetek ösztönzése révén;

e) halászati szakemberek képzése;

f) a kisüzemi halászat támogatása,

g) hozzájárulás a tengeri környezet jó ökológiai állapotához, különös tekintettel a helyi szereplők hulladékok és halászeszközök begyűjtésére irányuló műveleteinek támogatására;

h) a nők halászatban betöltött szerepének elismerése és értékelése, valamint szerveződésük megerősítése, támogatva az ehhez szükséges feltételek megteremtését;

8. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az együttműködés és a hivatalos fejlesztési segítségnyújtási politika keretében vegyék figyelembe, hogy az Európai Fejlesztési Alapnak (EFA) és az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodásban előírt ágazati támogatásnak ki kell egészítenie egymást, valamint azokat teljes mértékben össze kell hangolni annak érdekében, hogy a támogatás hozzájáruljon a helyi halászati ágazat megerősítéséhez;

9. aggályainak ad hangot a Nyugat-Afrika partjainál létesülő, növekvő számú halliszt- és halolajüzem miatt, amelyekbe a bissau-guineai vizeken kifogott halat is szállítanak; hangsúlyozza, hogy a takarmányhalászat ellentétes a fenntarthatóság elvével és a helyi közösség értékes fehérjeforrásokkal való ellátásával; üdvözli a bissau-guineai kikötői és kirakodási létesítmények bővülését, egyidejűleg azonban aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy ezt új hallisztüzemek építése követheti;

10. felhívja a Bizottságot és Bissau-Guinea hatóságait együttműködésük fokozására annak érdekében, hogy megállapítsák a bissau-guineai halászati termékek EU-ba irányuló exportjának feltételeit, különös tekintettel a szükséges egészségügyi feltételek ellenőrzésére és a vizsgálati laboratórium (CIPA) tanúsítására, hogy meg lehessen szüntetni a jelenlegi tilalmat, fellendüljön a helyi halászati ágazat fejlődése és következésképpen előrelépést lehessen elérni a fenntartható halászati partnerségi megállapodás célkitűzéseinek elérése tekintetében;

11. kitart amellett, hogy a fenntartható halászati partnerségi megállapodásnak fokozott mértékben kell – közvetlen vagy közvetett módon – hozzájárulnia a helyi munkahelyek létrehozásához, legyen szó a fenntartható halászati partnerségi megállapodás keretében működő hajókról, vagy a halászattal kapcsolatos – az ellátási lánc mindkét irányát érintő – tevékenységekről; úgy véli, hogy a tagállamok fontos szerepet játszhatnak ebben, és ezt a célt szem előtt tartva aktívan részt vehetnek a kapacitásépítési és képzési erőfeszítésekben;

12. felhívja a figyelmet Bissau-Guinea egyedülálló tengeri és part menti ökoszisztémáira, köztük a mangroveerdőkre, amelyek ivadéknevelő élőhelyekként szolgálnak a halászati erőforrás számára, és amelyek célzott intézkedésekre szorulnak a biológiai sokféleség megvédése és helyreállítása érdekében;

13. úgy véli, hogy tájékoztatást kell kidolgozni a jegyzőkönyv végrehajtásából adódó, a helyi gazdaságok (pl. a foglalkoztatás, az infrastruktúra, a társadalmi fejlődés) tekintetében jelentkező előnyökre vonatkozóan;

14. úgy véli, hogy növelni és javítani kell a teljes fogásokra (célfajokra és járulékos fogásokra), a Bissau-Guinea halászati övezetében található halászati erőforrások természetvédelmi helyzetére, valamint általában a fenntartható halászati partnerségi megállapodás ökoszisztémákra gyakorolt hatására vonatkozó adatok mennyiségét és minőségét, és törekedni kell Bissau-Guinea ilyen jellegű adatok gyűjtésére irányuló képességeinek fejlesztésére; kéri az Európai Bizottságot, hogy segítsék elő a halászati partnerségi megállapodás végrehajtásának ellenőrzéséért felelős szervek, nevezetesen a Vegyes Bizottság és a Közös Tudományos Bizottság szabályozott keretek közötti, és a kisüzemi halászokat tömörítő szövetségek, a halászati ágazatban dolgozó nők egyesületei, a szakszervezetek, a parti közösségek képviselőinek, valamint a bissau-guineai társadalmi szervezetek bevonásával történő működését;

15. úgy véli, hogy feltétlenül szükséges a bissau-guineai fogásokra vonatkozó adatgyűjtés javítása; emellett szorgalmazza, hogy javítsák az uniós hajók VMS-rendszerei által generált adatoknak a lobogó szerinti államon keresztül az afrikai hatóságok számára történő továbbítását; felszólít az adatrendszerek jobb interoperabilitására;

16. sürgeti az ágazati támogatás révén támogatott fellépésekről szóló jelentések közzétételét az átláthatóság javítása érdekében;

17. úgy véli, hogy a halászat leállítása vagy a halászatot érintő korlátozások bevezetése esetén a fenntartható erőforrások biztosítása érdekében – a jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően – először a helyi halászati igényeket kell kielégíteni, megalapozott tudományos szakvélemények alapján;

18. rámutat a harmadik országok vizein halászó uniós hajók számára előírt többletkövetelmény jelentőségére;

19. kitart amellett, hogy meg kell erősíteni Bissau-Guinea halászati övezetének irányítását, ellenőrzését és felügyeletét, valamint a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelmet, többek között a hajók ellenőrzésének megerősítése révén (a VMS-rendszeren keresztül), a halászati tevékenységek fenntarthatóságának javítását szem előtt tartva;

20. nyomatékosan kéri olyan átláthatósági előírások bevezetését, amelyek értelmében közzé kell tenni az államokkal vagy magánszektorbeli szervezetekkel kötött valamennyi olyan megállapodást, amely hozzáférést biztosít idegen hajók számára Bissau-Guinea kizárólagos gazdasági övezetéhez;

21. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fenntartható halászati partnerségi megállapodás által kínált halászati lehetőségek a méltányosság, a kiegyensúlyozottság és az átláthatóság elve alapján kerüljenek kiosztásra;

22. rámutat annak fontosságára, hogy a halak bissau-guineai kikötőben történő kirakodása hozzájáruljon a helyi feldolgozó tevékenységekhez és az élelmezésbiztonsághoz, a fajok és a minőség tekintetében egyaránt;

23. felhívja a Bizottságot, hogy továbbítsa a Parlamentnek a Vegyes Bizottság üléseinek jegyzőkönyveit és következtetéseit, a jegyzőkönyv 5. cikkében említett többéves ágazati programot és az éves értékelések eredményeit, az e program és a bissau-guineai halászati politika fejlesztésére vonatkozó stratégiai terv (2015–2020) közötti koordinációra vonatkozó információkat, a Közös Tudományos Bizottság üléseinek jegyzőkönyveit és következtetéseit, valamint a guineai halászati övezetben folytatott jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászatról, a guineai halászati ágazatban tevékenykedő uniós gazdasági szereplők integrációjáról (a jegyzőkönyv 10. cikke), valamint a hajótulajdonosok kötelezettségeinek való megfelelés ellenőrzéséről (pl. a jegyzőkönyv mellékletének V. fejezetében előírt természetbeni hozzájárulással kapcsolatban) szóló információkat; kéri az Európai Bizottságot, hogy a jegyzőkönyv alkalmazásának utolsó évében és a megújítására irányuló tárgyalások megnyitását megelőzően nyújtson be teljes körű jelentést a Parlamentnek a jegyzőkönyv végrehajtásáról;

24. kéri a Bizottságot és a bissau-guineai hatóságokat, hogy közöljenek részletesebb adatokat a takarmányhalászattal kapcsolatos tevékenységek régión belüli alakulásáról;

25. felhívja a Bizottságot, hogy jobban építse be a Parlament ajánlásait az EU és Bissau-Guinea közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodásba, és vegye azokat figyelembe a jegyzőkönyv megújítására vonatkozó eljárások során;

26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa álláspontját a Tanácsnak és az Európai Bizottságnak, valamint a tagállamok és Bissau-Guinea kormányainak és parlamentjeinek.